

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]
מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת מכות

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאורייתא = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיה.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך
נא להעיר הערות

©

כל הזכויות שמורות
תש"ס

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36
פעיה"ק ירושלים תובב"א
טל: 02(571-2016)

פ"ג אלו הן הלוקין

גמ' יג. - יד.

אלמנה שהיא גרושה לכהן גדול - חייבין משום ב' שמות

גרושה שהיא חלוצה לוקין א' [לרש"י - חלוצה רק ריבוי מגרושה]

ר' ישמעאל - לוקין אף על חייבי מיתות ב"ד [אם לא תשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת והפלא, לאו שניתן לאזהרת מיתה לוקין כשהתרו למלקות]

ר"ע - אין לוקין על חייבי מיתות ב"ד [כדי רשעתו, לאו שניתן לאזהרת מיתות ב"ד אין לוקין]
אבל לוקין על חייבי כריתות [יכול להפטר ע"י תשובה, ר' אבהו - לעיני - לעיניך, וכדי רשעתו איירי במסורה לב"ד, ולא הוי "ניתן לאזהרה" דאין התראה על כרת]
ר' יצחק - אין לוקין על חייבי כריתות [יצאת כרת באחותו ללמד על הכלל]

גמ' יד. - טז.

חייב כמה פעמים בגופין מחולקין [ואל אשה בנדת וכו'], בשמות מחולקין [אחותו, רש"י - כר' אלעזר] בהעלם א'

בשני לאוין עם כרת א' [אחותו, ר' אלעזר - חטאות תלוי בלאוין, כרת יתירא בבוועל נדה - אם אינו ענין]

טומאת מקדש - אזהרה מולא יטמאו את מחניהם

אכילת קדשים בטומאה - אזהרה - ר"ל - בכל קדש לא תגע ואל המקדש וכו' (בכרת) - אפי' לפני זריקה [בכל]

ר' יוחנן - ג"ש טומאתו מטומאת מקדש - דוקא לאחר זריקה [כל טהור - המותר לטהורין]

אכילת תרומה בטומאה - אזהרה - מזרע אהרן (שוה בזרעו) וכו' בקדשים לא יאכל

נגיעת תרומה בטומאה - אזהרה - ר' יוחנן - בכל קדש לא תגע

נגיעת קדשים בטומאה - ר"ל - אזהרה - בכל קדש לא "תגע" ואין כרת, ר' יוחנן - אינו לוקה

ר' יוחנן - עשה ששייך לקיים קודם ללאו - לוקין [אינו ניתוק] (רש"י - ור"ל חולק),
חוץ: ממוציא שם רע [ולו תהיה לאשה - אם אין ענין לפני גירושין (שכבר אשתו) תנהו לאחר גירושין], מאונס [כל ימיו בעמוד והחזר אם יגרש = ניתק]

לאו הניתק לעשה לוקה - ר' יוחנן - אם ביטל העשה (יתכן רק בהרג אם דקן ציפור, טחן ואכל פאה) [אז גמר הלאו - התראת ספק לוקה]

ר"ל - אם לא קיים העשה עד שבא לב"ד [גמר הלאו משעבר ואינה התראת ספק]

ר' יוחנן - התראת ספק שמה התראה, ור"ל חולק (ב' תנאי אליבא דר"י)

ר"ל - לאו שאין בו מעשה לוקין, ור' יוחנן חולק (חוץ מר"י)

שילוח הקן לר"י לוקה [רש"י - שלח קודם לקיחה הוי עשה קודם]

נדר על דעת רבים יש לו הפרה לדבר מצוה

רש"י טו:

לר"ל לא לקי אי קיים העשה - לרש"י - כשבא לב"ד או ילקה או יקיים

גמ' טז: - יז.

אכל שרץ המים לוקה ד', שרץ הארץ לוקה ה', שרץ עוף לוקה ו'

כזית של נמלה לוקה משום נבילה

רב, ר' יוסי - לוקה אף בטבל דמעשר עני [לא תוכל לאכול "בשעריך" (ואכלו בשעריך וכו')]

דמאי - חכמים - קורא שם למעשר עני, ר"א - א"צ [מח' אי טביל למעשה עני; מח' אי ע"ה טרחינן להפריש]

טבל - ר"ש - לוקה על כ"ש [לרב ביבי בחטה דהוי ברייה, לר' ירמיה וברייתא - תמיד כ"ש למלקות, וכזית לקרבן [הללמ"ס]]
חכמים - כזית [חטה בלי נשמה לא חשובה]

רש"י טז:

לא תשקצו את נפשותיכם רק בבריות גדולות ולא בשרץ
נמלה מת כשכולעה ומצטרף לכזית נבלה

גמ' יז. - יט.

לוקה על ביכורים קודם קריאה [כר"ע, כר"ש דאף קריאה מעכבת (חוץ מגר) [לא תוכל לאכול וכו']
ותרומת ידך] (וחכמים חולקים)

אין מלקות על מותר בטהור [ר"י ד: - ניתק לעשה, ר"ע - אין בו מעשה], שובר עצם בטמא [לא תשברו בו - בכשר]

ר"ש - לא תוכל לאכול בשעריך וכו' - מלקות למעשר חוץ לחומה, ביכורים בלי קריאה, תודה ושלמים לפני זריקה, זר בבכור לאחר זריקה, חטאת ואשם חוץ לקלעים, עולה אפי' בפנים, (לרש"י - בכור לזר, עולה בפנים איסורא ולא מלקות)
(רש"י - לאו שבכללות שחוזר ומדבר על הפרטים הקודמין לא הוי לאו שבכללות דאכולה קאי)

אין מלקות על זר לא יאכל (ק"ק) אלא בדחזי לכהן [ואכלו אותם אשר כופר בהם]

אין מלקות על חוץ למחיצתו אלא בדחזי בפנים

אין מלקות על לא יאכל כי קדש הם אלא בדחזי קודם פסולו

הו"א ברב גידל דלאו הבא מכלל עשה הוי ל"ת

לכו"ע הפריש ביכורים קודם החג ועבר החג - ירקבו [אינן ראויין לבילה (קריאה)]

לר"י הנחת ביכורים לא מעכבת ובעי רק כניסה לעזרה [והנחתו = תנופה],
ור"א בן יעקב חולק [מידך = תנופה]

מיתה לזר ומלקות לחוץ לחומה בביכורים - ר' יצחק - משיראו פני הבית

רש"י יח.

לרש"י - פשטיה דלא תוכל לאכול למלקות על חוץ לחומה בכולם, ופירוט - למלקות על לפני זריקה
בכולם ולאיסור החדש שבכא"א

גמ' יט. - כ.

ר' ישמעאל - מע"ש בירושלים בלי פדיון - אסור בזה"ז [היקש לבכור - לאכילת בשר בכור אחר חורבן
דאסור [היקש בשר לדם - בעי מזבח קיים]]

אזהרה למע"ש בטומאת הגוף - נפש אשר תגע וכו' ולא יאכל מן הקדשים
בטומאת עצמו - לא תוכל לאכול "בשעריך" (בתורת בכור בעל מום שנא "בשעריך")

מע"ש טמאה נפדה אפי' בירושלים [כי לא תוכל שאתו (אכילה)]

הוא בפנים חומת ירושלים ומשאו בחוץ אסור לפדות [כי ירחק ממך (ממלואך - ממלוי שלך)]
ר"פ - משאו בקנה ארוך מבחוץ - תיקו [אולי כמוטל לארץ]; רבינא - כבפנים ולוקה (לרש"י - אי הדר ארחיקה ואכל)

ר' יוחנן - אין חייב על חוץ לחומה אא"כ ראה פני החומה (אפי' בטיבלה למ"ד כמי שהורמו) (רבא -
אבל לא לאסור פדייה [מדרבנן לב"ה]) [לא תוכל רק כשיש לפני ה' תאכלנו]

גמ' כ. - כב.

קרחא חייב על כאו"א [לא יקרחו קרחא] בשם סם שעל ה' אצבעותיו על ראשו בב"א (התראה על כולם) שיעורו - מח' תנאים - כדי שיראה מראשו כגריס, ב' שערות (פי הזוג), כעדשה

מקיף ראש חייב שתיים (ב' פאות), לר"א - חד לאו הוא
ניקף לוקה: לר"י - לאו שאין בו מעשה, במקיף עצמו (לקי ב'), במסייע
[ר"י ב"ר נתן - לא תקיפו - לא תניחו להקיף; לא תקיפן]

השחת זקן - ה' פאות (לר"א - חד לאו)

שריטה על מת [לנפש], חייב על כל שריטה [ושרט], ר' יוסי - לשריטה א' על ה' מתים
חייב על כ"א [הו"א - לנפש; לא תתגודדו וכו'] למת
לר' יוסי לוקה ב' בין ביד בין בכלי [שריטה = גדידה], רבנן - שריטה ביד גדידה בכלי
לע"ז חייב דוקא בכלי [בחרבות וברמחים]

השחתה בתער [ג"ש פאה פאה: לא יגלחו - לא תשחית - גילוח שיש בו השחתה],
לר"א - אפי' מלקט ורהיטני [נמי "גילוח"]

לוקה בכותב וקעקע

לר"ש מלקות רק בכותב שם ע"ז [אני ה' - ולא אחר]

רב מלכיא - רב אחא ב"א - אפר מקלה על מכה אסור [נראה כקעקע]

ורב אשי חולק [מכתו מוכחת עליו]

לובש כלאים לוקה - משנה - כל פשיטה ולבישה - ר' ביבי - אפי' מכניס ומוציא בית יד
רב אשי - אפי' שהה כדי לפשוט וללבוש

ר' ינאי - לכו"ע חופה גומת כלאים לוקה, לר"ע - אף המקיים [כלאים שדך לא]

רבא - כמה מלאכות בהעלם א' או במעשה א' בשבת חייב על כאו"א
ולא ביו"ט [ריב"ן - אין "הבערה" לחלק, אחת מהנה רק בפרשת חטאת - כרת]

מרביע או מנהיג שור פסולי המוקדשין לוקה [לריב"ן - עשאו הכתוב ב' גופין - חולין וקדשים]

גמ' כב. - כג:

מלקות ל"ט [במספר - ארבעים - מנין הסוכם מ']

ר"י - מלקות מ' (האחרונה בין כתפיו) [מה המכות האלה בין ידיך]

אומד - בעי ראוי להשתלש

שינו האומד אחר שלקה קצת - פטור [נתבזה]

בו ביום אומד למ' ושינו לפני שלקה - מחכים וילקה לאחר זמן [לריב"ן - אומד ראשון טעות - ואחר זמן
אומד מחדש]

שינוי ליותר - לוקה כאומד אחרון (אא"כ לקה כל הראשון)

אמדוהו ללמחר - ושינוי לפחות מחר, פטור אפי' לא לקה [לריב"ן - אומד ראשון הוי אומד - ונתבזה
באותו אומד]

ליותר - ריב"ן - לוקה כאומד ראשון

ב' לאוין - אומד א' לשניהם - לוקה ופטור, חוץ מ - "41" דלקי 39 [לשני לא ראוי להשתלש]
ומתרפא ולוקה

{ מבזה מועדים כעובד ע"ז; המספר/מקבל לשה"ר ומעיד שקר ראוי להשליכו לכלבים }

מכין $\frac{1}{3}$ מלפניו [והכהו לפניו כדי רשעתו] $\frac{2}{3}$ מלאחריו [במספר]

הוא מוטה [והפילו השופט], ובעי קריאה [בקורת תהיה], רצועה מכופלת [והפילו]

ת"ק - חזן חסירי כח ויתירי מדע, ר"י - אפי' חסירי מדע ויתירי כח

מגביה בב' ידי, ומכה בא'; גדול שבדיינין קורא, שני מונה, שלישי - "הכהו"

נתקלקל פטור [ונקלה]:

ר"מ - בריעי ולא במים, ר"י - איש בריעי ואשה גם במים, חכמים - בין בריעי בין במים

כפתוהו ורץ, נפסקה רצועה אחר מכה ראשונה,

אמדוהו שיקלה מיד כשיכוהו [ריב"ן - פן יוסיף].

נקלה לפני מלקות פטור א"כ אמדוהו שלא יקלה עד אח"כ

ר' חנניה בן גמליאל - מלקות פוטר מכרת [ונקלה אחיך - לקה כאחיך], לר' יוחנן חכמים חולקין { עושה מצוה א' ופורש מעבירה זוכה לחיים, הפורש מגזל ועריות זכה לו ולדורותיו, רצה הקב"ה לזכות ישראל; הסכים ב"ד של מעלה לב"ד שלמטה: מקרא מגילה, שאילת שלום בשם (ריב"ן - מותר ואין ש"ש לבטלה; חייב), הבאת מעשר (ריב"ן - קנס ללוים; הפרשה מאילן וירק) - עד שיבלו שפתותיכם מלומר די; הופיע רזה"ק בב"ד של שם ושמואל ושלמה; לאוין כימות החמה ועשין כאברים; דוד העמידן על י"א - עושה א' מהם לא ימוט, ישעי' על ו', מיכה על ג', ישעי' על ב', עמוס - דרשוני וחיו, חבקוק - וצדיק באמונתו יחיה; ד' נביאים ביטלו גזירות משה; ר"ע מצחק - לעושי רצונו עאכו"כ, נבואת זכריה מתקיימת - עקיבא ניהמתנו }

הדרן עלך מסכת מכות